

บทนำ

วัตถุประสงค์ ขอบเขต และวิธีการวิจัย

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาประวัติศาสตร์หมู่บ้านไทยของสถาบันไทยคดีศึกษา ได้มุ่งการศึกษาประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยเน้นถึงขบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา อันเป็นช่วงที่รัฐบาลเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งการพัฒนาที่เกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อชาวบ้านทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การวิจัยนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในระดับหมู่บ้าน และปัจจัยที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และผลของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อชุมชน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในระดับหมู่บ้านครอบคลุม ๔ หัวข้อคือ

๑. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ทั้งผู้นำแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีสมมติฐานว่า

(ก) ฐานอำนาจของผู้นำเป็นทางการได้เปลี่ยนแปลงจากการสนับสนุนโดยชาวบ้านมาเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค ผู้นำท้องถิ่นแบบทางการแม้จะได้รับการเลือกจากชาวบ้านในทางปฏิบัติได้เป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง

(ข) การเพิ่มโอกาสของการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้นำท้องถิ่นมากขึ้น โดยการสนับสนุนของข้าราชการระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

๒. การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการถือครองที่ดิน โดยมีข้อสมมติฐานว่า

(ก) ด้วยการนำเข้าของวิทยาการสมัยใหม่และเศรษฐกิจแบบตลาด เจ้าของที่ดินขนาดเล็ก มีแนวโน้มจะสูญเสียที่ดินของเขา และจำนวนของผู้เช่าและแรงงานปราศจากที่ดินเพิ่มขึ้น

(ข) ด้วยการคมนาคมที่ดีขึ้น ที่ดินจำนวนมากจะถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของบุคคลภายนอกมากขึ้น

๓. การเปลี่ยนแปลงในอาชีพ โดยมีสมมติฐานว่า

(ก) ผลจากการพัฒนาจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพจาก เกษตรกร ไป เป็น
กรรมกรรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม

(ข) เมื่อการคมนาคมดีขึ้น คนรวยมีแนวโน้มจะลงทุนใน การขนส่งและการ
พาณิชย์กรรมกลายเป็นชาวนาพ่อค้าไป

๔. การเปลี่ยนแปลงในชนบประเพณี ระบบความเชื่อและค่านิยม

วิธีการศึกษา

๑. ศึกษาจากข้อมูลเกี่ยวกับ เอกสาร และงานเขียนที่เกี่ยวข้องระดับภาค จังหวัด
อำเภอ และหมู่บ้าน โดยเก็บข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง บริการของรัฐ
เช่น การอนามัย การศึกษา ฯลฯ ข้อมูลเกี่ยวกับการสาธิตอุปโภค การอุตสาหกรรม การย้ายถิ่น
ที่ดิน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๒. สัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น โดยนักวิจัยจะต้องเข้าไปอยู่ในหมู่บ้าน เป็นเวลา ๑ ปี
เพื่อทำความรู้จักและคุ้นเคยกับชาวบ้าน สัมภาษณ์ชาวบ้านที่เป็นผู้นำ เป็นข้าราชการ พ่อค้า เกี่ยวกับ
เหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงที่เขายังจำได้ สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติ
ชีวิตของบุคคลท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ ตลอดจนเก็บข้อมูลโดยวิธีสังเกตการณ์ทั่วไปต่อกิจกรรม
ทั่วไปในหมู่บ้าน